

EEN PROBLEEM MET EEN STAARTJE

Verveelde varkens blijken volgens onderzoekers van de Animal Science Group in Lelystad hun staart te ontkrullen. Dit als anticipatie op staartbijten waar varkens toe overgaan wanneer ze zich vervelen. De ontkrulde staart wordt tussen de achterpoten geklemd zodat soortgenoten er niet in kunnen bijten. De verveling bij tamme varkens kan voorkomen worden door

de dieren een handje strooisel te geven waarin ze kunnen wroeten. Maar geldt het omgekeerde ook? En geldt de uitkomst van het onderzoek ook voor Wilde zwijnen?

Een recent krantenbericht in de Limburger spreekt zijn zorg uit over het toenemend aantal Wilde zwijnen in relatie tot de verkeersveiligheid. Het aantal aanrijdingen met Wilde zwijnen is de laatste jaren fors gestegen, van twee in 2002, naar 28 in 2005. Een botsing met een Wild zwijn heeft een grote impact, daar kan mijn laatste auto over meespreken. Hij en mijn vrouw waren namelijk één van de 28 uit 2005. Overigens hebben zowel varken als auto de botsing in eerste instantie overleefd. Het zwijn echter maar tot de volgende dag, tot een bereidwillige jager het in een greppel weggekropen dier uit zijn lijden verlost. Mijn auto liet het een paar maanden later afweten ten gevolge van een tweede botsing (zonder mijn vrouw), nu met een paal die deel uitmaakte van het toegangshek van een natuurterrein.

Maar hoe alarmerend zijn de getallen? We spreken over een aanzienlijke procentuele stijging die door een bevriend bioloog direct gerelativeerd werd met de opmerking dat er voor auto's nog altijd meer lantaarnpalen dan varkens in de weg staan. Dit statement kan ik uit eigen ervaring bevestigen. Desondanks kan niet ontkend worden dat het aantal in het wild levende zwijnen in Limburg sterk toeneemt. De dieren zijn al lang niet meer beperkt tot het Meinweggebied, maar komen verspreid voor over heel Limburg.

De laatste jaren verschijnen met regelmaat artikelen in de provinciale pers die over het wel en wee van de dieren berichten. In deze berichtgeving staat de landbouwschade meestal centraal. En inderdaad. De dieren halen complete weilanden overhoop op zoek naar wormen en insectenlarven en doen zich te goed aan allerlei akkergewassen, waarbij maïs een duidelijke voorkeur heeft. Wat ze daarbij opeten stelt meestal niet veel voor, maar de wroetschade is des te groter. Boeren die verhaal proberen te halen bij het Faunafonds raken gefrustreerd door een zee van regels. En als ze de procedure doorstaan, komt het in de meeste gevallen toch niet tot schadevergoeding, omdat door de overheid fijntjes gewezen wordt op de taken van wildbeheerseenheden die de dieren in deze nulloptiegebieden behoren af te schieten. De jagers zijn echter al lang niet meer in staat de dieren te reguleren. Dat leidt vervolgens in veel gevallen weer tot spanningen tussen jagers en boer.

Het is overigens vooral de landelijke regelgeving die een effectieve jacht op Wilde zwijnen onmogelijk maakt. De dieren kunnen eigenlijk alleen maar geschoten worden vanaf hoogzitten gekoppeld aan voerplekken waar de dieren naar toe worden gelokt. Het resultaat van vele nachten posten en wachten levert vaak slechts de eliminatie van één enkel

dier op, terwijl er enkele honderden afschotvergunningen worden afgegeven. Drijfjachten zijn uit den boze, maar zelfs met dit ultieme middel is het nog maar de vraag of er voldoende varkens in het open buitengebied kunnen worden geschoten. In elk geval is het inmiddels een illusie dat Wilde zwijnen ooit nog volledig uit het Limburgse platteland kunnen worden geweerd.

Een veel gehoorde kreet in dit verband is dat al die varkens wel afkomstig zullen zijn uit het Meinweggebied, het enige natuurgebied waar ze in Limburg worden getolereerd. Dat mag dan wel oorspronkelijk het geval zijn geweest, maar de meeste Wilde zwijnen krijgen thans hun nakomelingen toch echt buiten dit natuurgebied. De stelling dat er tevens een grote influx is vanuit de Duitse Eifel, is eveneens niet langer houdbaar. Het Meinweggebied is bovendien in zijn totaliteit omrasterd, dus hoe zouden de dieren moeten ontsnappen? Varkens schieten in het Meinweggebied is derhalve ook geen oplossing voor het indammen van het risico op varkenspest, een veel gehoorde opmerking van met name varkenshouders. Overigens denk ik dat dit discussiestadium passé is. Is er immers niet na de epidemieën van 1997 en 1998 een aangepaste Europese regelgeving ontwikkeld, waarbij twee vaccins zijn geïntroduceerd die internationaal gebruikt mogen worden, omdat inmiddels een test is ontwikkeld die onderscheid weet te maken tussen een vaccin en het besmettelijke virus zelf? Een massale doding bij varkenspest is dus in de toekomst volledig overbodig.

Intussen hopen zich echter ook in het Meinweggebied de varkens op. Door een hoge jachtdruk in Duitsland trekken veel dieren naar Nederlands grondgebied en lopen daar in de fuik van het raster. De dichtheden op de Meinweg zijn thans ongekend hoog. En waar vroeger door de ecooloog de zwijnen werden toegejuicht omdat ze door hun wroetgedrag een positieve bijdrage zouden leveren aan een natuurlijke verjonging van de vegetatie, blijkt hij thans geconfronteerd te worden met dezelfde problemen als de boer: het omwoelen van waardevolle (natte) vegetaties, een verhoogde predatiedruk op Adders en dezelfde onmacht bij het reguleren van de aantallen.

Welke bioloog knipt het raster door? Wie durft te pleiten voor een gereguleerde drijfjacht in dit Nationaal Park? Wie zorgt ervoor dat de Meinwegvarkens hun staart gaan krullen?